

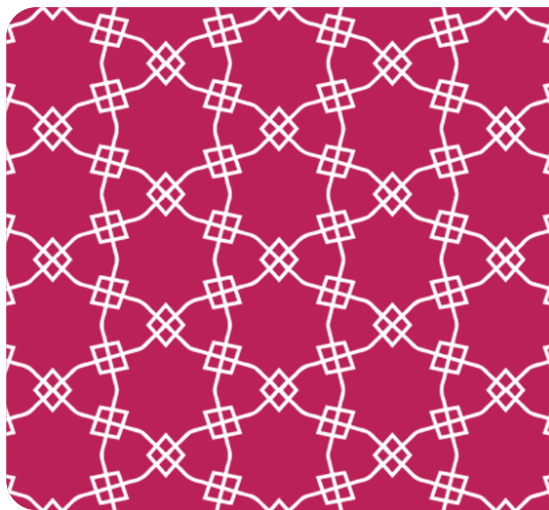
مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی

گزارش سیاستی

الزامات اجرای قانون تأمین مالی

تولید و زیرساختها

معاونت بهبود فضای کسب و کار

پاییز ۱۴۰۳

گزارش سیاستی الزامات اجرای قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها

معاونت بهبود فضای کسب و کار

پاییز ۱۴۰۳

مقدمه و بیان مسأله

منابع مالی اهمیت فراوانی در پایداری، بقا، رشد و توسعه بنگاه‌های اقتصادی دارد و شرکت‌ها برای تأمین سرمایه در گردش یا اجرای طرح‌های متعدد خود در حوزه گسترش فعالیت‌ها به منابع مالی نیاز دارند. تأمین منابع مالی مورد نیاز در شرکت‌ها از چالش‌های اساسی پیش‌روی مدیران بنگاه‌های اقتصادی محسوب می‌شود. در سال‌های اخیر در کشور، موضوع تأمین منابع مالی، به دلیل تورم بالا و پیش‌بینی پذیر نبودن شرایط آتی، اهمیت دوچندانی پیدا کرده است و یکی از مشکلات جدی نظام اقتصادی کشور به حساب می‌آید. در این خصوص به دلیل افت شدید سرمایه‌گذاری خارجی به جهت تحریم‌های ظالمانه و افزایش ریسک و عدم امکان استفاده از ظرفیت‌های نظام بانکی در مبادلات و تجارت بین‌المللی از یک‌سو و رشد بالای تورم و افت شدید ارزش پول ملی کشور و بالا رفتن هزینه‌های تولید و خروج سرمایه از کشور از سوی دیگر، دسترسی به منابع مالی مورد نیاز برای فعالیت‌های توسعه‌ای یا سرمایه در گردش در شرکت‌ها با چالش‌های زیادی مواجه شده است. در این شرایط تأمین مالی به‌موقع و با نرخ‌های مناسب یکی از نیازهای مهم بنگاه‌های اقتصادی کشور برای تولید محصولات و ارائه خدمات و ایجاد ارزش افزوده است.

در این بین نقش بخش نهادی در حوزه تأمین مالی و قوانین و مقررات و سیاست‌های دولت در این خصوص از اهمیت ویژه برخوردار است. علی‌رغم تصویب برخی قوانین و مقررات مرتبط با تأمین مالی در سال‌های گذشته، عدم اجرای کامل قوانین و مقررات از یک‌سو و وجود مجموعه‌ای از خلاءها در نظام تأمین مالی در کشور مانع از بهبود شرایط تأمین مالی برای فعالان اقتصادی بوده است. قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها به منظور رفع موانع موجود در تأمین مالی کشور تصویب شده است. از آنجا که انتظار می‌رود اجرای کامل مفاد این قانون جدید، نقش مؤثری در تسهیل شرایط تأمین مالی، افزایش سرمایه‌گذاری، ایجاد اشتغال و رشد اقتصادی در کشور داشته باشد، در این مطالعه، سعی شده تا الزامات اجرایی تحقق اهداف و احکام تکلیفی مندرج در این قانون مورد بررسی قرار گرفته، با شناسایی موانع اجرای قانون، راهکارهای موفقیت در این خصوص در قالب توصیه‌های سیاستی، معرفی و ارائه شوند.

الف- معرفی قانون جدید

طرح «تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها» در تاریخ ۲۲ اسفند ۱۴۰۲ از طریق اصلاح قوانین " حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی " و " رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور " به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و در ابتدای سال ۱۴۰۳ توسط رئیس‌جمهور به عنوان قانون برای اجرا ابلاغ شد. این قانون در ۴۶ ماده تهیه شده و تسهیلاتی را در جهت تأمین مالی طرح‌های زیربنایی از قبیل تأمین و انتقال انرژی، تلفن، اینترنت، آب و فاضلاب، احداث خطوط راه آهن، جاده، فرودگاه، بندر، سردخانه، اسکله، پایانه و ...، همچنین طرح‌های تولیدی مرتبط با تولید کالا یا خدمات ایرانی در همه بخش‌های اقتصادی، فراهم نموده است. هدف از این قانون، توسعه و تسهیل تأمین مالی برای بخش‌های تولیدی و زیرساختی کشور است زیرا روند تشکیل سرمایه ثابت، در طول سال‌های اخیر کاهش یافته و نظام تأمین مالی تولید موجود کشور، کارآمدی لازم را ندارد. این قانون جزو معدود قوانینی است که به نوعی به بحث تجهیز و تخصیص منابع تنها با استفاده از منابع دولتی نمی‌پردازد؛ در واقع این قانون به فضای نهادی تأمین مالی کشور ورود کرده تا با استفاده از اصلاحات نهادی، هزینه تأمین مالی در کشور را کاهش دهد. این قانون دارای ویژگی‌های متعددی به شرح زیر است:

اتوسعه نظام مالی و سنجش اعتبار و ضمانت: توسعه ابزارهای نوین تأمین مالی مانند اوراق

گام و تنزیل مطالبات قراردادی یا همان فکتورینگ توسط نهادهای مالی، تأمین مالی زنجیره‌ای از طریق برات الکترونیکی و ...، اقداماتی برای تقویت نظام سنجش اعتبار در کشور، مانند تشکیل شرکت‌های اعتبارسنجی، ایجاد سابقه اعتباری واحد برای اشخاص حقیقی و حقوقی و ظرفیت اعتبارسنجی افرادی که وارد فضای اقتصادی می‌شوند و سابقه دریافت تسهیلات و هیچ رتبه اعتباری هم ندارند، لزوم اشتراک گذاشتن اطلاعات با پایگاه داده اعتباری (مستقر در بانک مرکزی) برای همه دستگاه‌های تولیدکننده داده از جمله قوه قضاییه، سازمان ثبت اسناد و املاک، گمرک، سازمان امور مالیاتی، فراجا از ویژگی‌های این قانون است. همچنین اقداماتی برای تقویت نظام ضمانت و وثیقه‌گذاری هوشمند در کشور مانند تاسیس صندوق‌های ضمانت خطرپذیری غیردولتی با نظارت وزارت امور اقتصادی و دارایی برای حمایت از کسب و کارهای نوپا و پذیرش دارایی‌های مختلف مانند واحدهای مسکونی و تجاری، برند و نام تجاری، پاداش پایان خدمت کارکنان، جریان‌های مستمر درآمدی مثل حقوق و مزایای مستمر، یارانه و حتی سهام، به عنوان وثیقه توسط نهادهای وثیقه‌پذیر، از دیگر ویژگی‌های آن است.

۲. تسهیل تامین مالی از طریق مؤسسات اعتباری: تسهیلاتی برای اعطای تسهیلات به بخش‌های تولیدی و زیرساختی توسط بانک‌ها، از جمله کاهش وثایق و ضمانت‌ها و تخفیف در نرخ سود تسهیلات و نیز افزایش سقف تسهیلات برای این بخش‌ها، آزادسازی وثیقه‌ها به تناسب پرداخت اقساط توسط نهادهای وثیقه‌پذیر، تسهیل تامین مالی از طریق اجازه به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی برای ورود به فرایند بنگاه‌سازی به جای بنگاه‌داری یعنی مشارکت در حوزه حقوقی و سرمایه‌گذاری دیده شده است.

۳. تسهیل تامین مالی از طریق بازار سرمایه: اقداماتی برای تسهیل حضور بخش‌های تولیدی و زیرساختی در بازار سرمایه مانند ایجاد اوراق بهادار جدید مانند اوراق رهنی و اوراق منفعت و توسعه ابزارهای تامین مالی مانند صندوق‌های سرمایه‌گذاری پروژه، تسهیل حضور شرکت‌های تولیدی و زیرساختی در بازار سرمایه، ایجاد معافیت‌های مالیاتی برای نهادهای مختلف بازار سرمایه مانند معافیت نقل و انتقال دارایی‌ها برای انواع صندوق‌های بازار سرمایه، صندوق زمین و ساختمان و صندوق‌های دیگر یا معافیت سود سال گذشته شرکت‌ها از مالیات اگر ظرف یک مدت زمان محدودی به ثبت برسند و افزایش سرمایه از محل سود انباشته یا از محل سلب حق تقدم داشته باشند، در این قانون مورد توجه قرار گرفته است.

۴. تسهیل تامین مالی خارجی: رفع موانع و محدودیت‌های موجود در زمینه تامین مالی خارجی برای بخش‌های تولیدی و زیرساختی، ایجاد سامانه‌ای با همکاری استان‌ها و دستگاه‌های مختلف برای معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری به سرمایه‌گذاران خارجی، به رسمیت شناختن شرکت‌هایی که تاکنون کارشان معرفی فرصت‌ها و آوردن سرمایه‌گذار خارجی بود به عنوان کارگزاری‌های تسهیل سرمایه‌گذاری خارجی و سهم‌بردن آنان از جریان درآمدی سرمایه‌گذاری خارجی انجام شده، اخذ تصمیماتی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی در بخش‌های تولیدی و زیرساختی با تسهیل صدور اوراق قرضه بین‌المللی، صدور ضمانت‌نامه دولتی برای صادرکنندگان خدمات فنی مهندسی و صادرکنندگان کالا و خدمات به خارج از کشور و سرمایه‌گذاران خارجی در داخل از دیگر مزایای این قانون است.

۵. صدور بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام: امکان صدور بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام برای جذب سرمایه‌گذاری و تسهیل مشارکت خارجی در بخش‌های تولیدی و زیرساختی در جهت افزایش ضمانت اجرایی سرمایه‌گذاری (به گونه‌ای که همه مطالعات لازم برای سرمایه‌گذاری یک صنعت یا بنگاه خاص انجام و کل ریسک مجوزهای مورد نیاز این بخش حذف و بخش‌های

مختلف دولت این پروژه‌ها را شناسایی و مجوزهای لازم را دریافت و در نهایت با ورود سرمایه‌گذار و به محض تأمین مالی، پروژه‌ها اجرایی شوند)، پیش‌بینی شده است.

۶. تأمین مالی از طریق مشارکت و مولدسازی دارایی: دستگاه‌های دولتی به مولدسازی دارایی‌های خود و استفاده از منابع حاصل از آن برای تأمین مالی پروژه‌های تولیدی و زیرساختی موظف شده‌اند.

۷. نهادسازی تأمین مالی: تشکیل «شورای ملی تأمین مالی» به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی به منظور توسعه و ترویج الگوهای تأمین مالی، هم‌افزایی نهاده‌ها و روش‌های تأمین مالی، تقویت نظارت یکپارچه در تأمین مالی، توسعه دامنه وثایق و تضامین و تقویت نظام سنجش اعتبار در دستور کار قرار گرفته است.

۸. سایر تسهیلات و امکانات: تسهیلات دیگری نیز در این قانون از جمله امتیاز به همه شرکت‌ها برای معرفی نماینده حقوقی و عدم الزام به داشتن وکیل در دعاوی حقوقی، تشویق به مشارکت بخش خصوصی در تأمین مالی و اجرای پروژه‌های تولیدی و زیرساختی بخش عمومی و دولتی از طریق انعقاد قراردادهای مبتنی بر مدل‌های مشارکت، کاهش موانع اداری و تسهیل فرآیندهای مربوط به تأمین مالی پروژه‌ها، پیش‌بینی شده است.

ب- بررسی نقاط افتراق و اشتراک قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها با قوانین مرتبط

با عنایت به اینکه قوانین متعددی در کشور وجود دارند که به موضوع تأمین مالی پرداخته‌اند، این پرسش مطرح می‌شود که علت پیشنهاد و تصویب قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها چه بوده است؟ همانگونه که در بخش معرفی قانون نیز مطرح شد در قانون یادشده ویژگی‌هایی وجود دارد که در مقایسه با سایر قوانین مرتبط، یا به آنها اشاره‌ای نشده، یا به طور محدود مورد توجه قرار گرفته‌اند و یا مطابق با نیازهای روز و متکی بر فناوری‌های نوین در حوزه تأمین مالی طراحی و تصویب نشده‌اند. از سوی دیگر آسیب‌شناسی نظام تأمین مالی کشور که مبتنی بر قوانین موجود در کشور انجام شده است نیز نیاز به وجود قانونی که با رفع نقاط آسیب‌پذیر نظام موجود به تسهیل فرایندها و توسعه روش‌های نوین همت‌گمارد را بیش از پیش ضروری می‌سازد. بررسی نقاط اشتراک و افتراق این قانون با مرتبط‌ترین قوانین موجود در حوزه تأمین مالی که در قالب جدول زیر به طور خلاصه به آن پرداخته شده است، می‌تواند تا حدودی به کمبودهای قوانین موجود اشاره داشته و نیاز به اجرایی شدن قانون مزبور را بیش از پیش نمایان سازد.

جدول ۱- مقایسه ویژگی‌های قانون تأمین مالی تولید و زیرساختها با سایر قوانین مربوط

قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی	قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی	قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی	قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	مقایسه با قوانین ویژگی‌های قانون تأمین مالی تولید و ...
ندارد	ندارد	دارد- کم	دارد- کم	توجه به توسعه نظام مالی
ندارد	ندارد	ندارد	دارد- کم	توجه به توسعه نظام سنجش اعتبار
ندارد	ندارد	دارد- کم	دارد- کم	توجه به توسعه نظام ضمانت و وثیقه‌گذاری هوشمند
ندارد	ندارد	ندارد	دارد- کم	توجه به تسهیل تأمین مالی مؤسسات اعتباری
ندارد	ندارد	ندارد	دارد- کم	توجه به تسهیل تأمین مالی از طریق بازار سرمایه
دارد- زیاد	دارد- کم	ندارد	دارد- کم	توجه به تسهیل تأمین مالی خارجی
ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	توجه به صدور بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام
ندارد	دارد	ندارد	ندارد	توجه به تأمین مالی از طریق مولدسازی دارایی‌های دولت
ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	توجه به نهادسازی تأمین مالی
دارد- کم	دارد- متوسط	دارد- متوسط	دارد- زیاد	توجه به تسهیل در فرایندها و رفع موانع تأمین مالی

منبع: یافته‌های مطالعه

پ- تحلیل وضع موجود با اتکاء به یافته‌های علمی جدید:

در این بخش ماهیت و ساختار تدوینی مواد و تبصره‌های قانون بررسی می‌شود و طی آن احکام تکلیفی منبعت از مواد قانون در قالب‌های زیر با دیدگاه آسیب‌شناسانه مورد بررسی قرار گرفته و آسیب‌های شناسایی شده در قالب کدهای ۱ تا ۸ به شرح زیر دسته‌بندی می‌شوند:

کد ۱- احکامی که اجرای آنها فقط در صلاحیت قوه مجریه نیست.

کد ۲- احکامی که امکان اجرای آنها در زمان تعیین شده وجود ندارد.

کد ۳- احکامی که جزء تکالیف جاری دولت بوده و نیازی به تأکید مجدد برای اجرا ندارند.

کد ۴- احکامی که اجرای آنها فاقد اثربخشی کافی هستند.

کد ۵- احکامی که اجرای آنها نیاز به هماهنگی و انسجام بین مجموعه حاکمیت دارد.

کد ۶- احکامی که ماهیت تکلیفی ندارند بلکه ارائه سیاست و راهبرد هستند.

کد ۷- احکامی که فاقد متولی مشخص برای اجرا هستند.

کد ۸- احکامی که مغایر یا در تعارض با سایر مواد قانونی یا اسناد بالادستی هستند.

جدول ۲- تحلیل احکام مندرج در قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها با دیدگاه آسیب‌شناسی اجرا و مجری حکم

ردیف	موضوع حکم	ماده	کد آسیب								ملاحظات
			۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱	تشکیل و انجام وظایف شورای ملی تأمین مالی	۲				۱					وزارت امور اقتصادی و دارایی
۲	ایجاد پایگاه داده اعتباری کشور	تبصره ۴ ماده ۲				۱					بانک مرکزی
۳	ثبت شرکتهای اعتبارسنجی	۳				۱					وزارت امور اقتصادی و دارایی
۴	تهیه آیین نامه اجرایی موضوع ماده ۵	۵							۱		وزارت امور اقتصادی و دارایی
۵	ایجاد صندوقهای تضمین غیردولتی	۶						۱			وزارت امور اقتصادی و دارایی
۶	پذیرش ضمانت‌نامه‌های صادرشده توسط صندوق های تضمین	تبصره ۲ ماده ۶				۱				۱	کلیه دستگاههای اجرایی
۷	تهیه آیین نامه قابل توثیق شدن کلیه اموال و دارایی‌ها	۷				۱				۱	شورا
۸	آزادسازی وثیقه مازاد و یا جایگزینی وثیقه با بازپرداخت هر بخش از اعتبارات اعطائی و یا ایفای تعهدات	۸				۱				۱	کلیه دستگاههای اجرایی
۹	طراحی و ایجاد سامانه جامع وثایق	۹									وزارت امور اقتصادی و دارایی
۱۰	تهیه دستورالعمل اجرایی	ماده ۹-تبصره ۱							۱	۱	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۱۱	لزوم برگزاری مزایده‌های شعب اجرای احکام، دوایر اجرای ثبت و تصفیه امور ورشکستگی را از طریق سامانه ستاد	ماده ۹-تبصره ۳				۱				۱	قوه قضائیه
۱۲	ایجاد زیرساخت های لازم و اتصال به سامانه و ثبت اطلاعات وثایق و اموال مرهون	۱۰				۱				۱	قوه قضائیه و نیروی انتظامی
۱۳	اجازه به موسسات اعتباری برای مشارکت مالی در طرحهای عمرانی	۱۲								۱	
۱۴	اجازه به صندوق توسعه ملی برای تأمین مالی طرحها و پروژه های بخش غیردولتی	۱۳				۱					هیئت امنای صندوق
۱۵	لزوم مرجعیت درگاه ملی مجوزهای کشور در تمام امور مجوزهای صادره در کشور در تمامی دستگاهها	تبصره ۴ ماده ۱۳				۱				۱	بازرسی هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار

ردیف	موضوع حکم	ماده	کد آسیب								ملاحظات
			۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱۶	معافیت مالیاتی برخی نقل و انتقالات مالی جهت تسهیل تأمین مالی و سود در	۱۴	۱		۱						وزارت امور اقتصادی و دارایی
۱۷	معافیت مالیاتی افزایش سرمایه شرکتهای بورسی	۱۵	۱		۱						سازمان بورس و وزارت اقتصاد
۱۸	تدوین دستورالعمل تعیین شرایط خریداران اوراق پرمخاطره	۱۶		۱	۱					۱	شورای ملی تأمین مالی
۱۹	کاهش مهلت پذیره نویسی حق تقدم از سی روز به پانزده روز	۱۸				۱					سازمان بورس و اوراق بهادار
۲۰	تدوین دستورالعمل الکترونیکی شدن فرایندها در مورد شرکتهای ثبت-شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار	۱۹						۱	۱		سازمان بورس و اوراق بهادار
۲۱	تدوین دستورالعمل ایجاد امکان معامله کالا در بهایابازار(بورس) های ذی ربط بر مبنای اسناد اعتباری نظیر برات الکترونیکی و سایر اسناد اعتباری قانونی	۲۰				۱				۱	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۲۲	مستثنی شدن انتقال دارایی پایه از/ به ابزارهای مالی مبتنی بر دارایی پایه از جمله صندوق طرح (پروژه) و گواهی صرفه جویی انرژی، از شمول قانون مالیات بر ارزش افزوده	۲۱	۱		۱						وزارت امور اقتصادی و دارایی
۲۳	اجازه پذیرش اوراق مالی اسلامی منتشرشده از سوی خزانه و اوراق گام (اوراق گواهی اعتبار مولد) بابت مطالبات مالیاتی، حقوق ورودی، حق بیمه و جریمه-های مربوط	۲۲				۱					سازمان امور مالیاتی کشور گمرک جمهوری اسلامی ایران و سازمان تأمین اجتماعی
۲۴	تدوین آیین نامه اجرائی توسعه روشهای تأمین مالی مبتنی بر پیش فروش یا خرید اعتباری کالاها و خدمات	۲۳		۱						۱	دولت
۲۵	اجازه انتشار اوراق گواهی صرفه جویی توسط دستگاه اجرایی	۲۴			۱	۱					در چهارچوب «قوانین» و «مصوبات» شورای عالی بورس و اوراق بهادار»
۲۶	ایجاد زیرساخت الکترونیکی تحت عنوان «سامانه جامع اطلاعات سرمایه گذاری کشور»	۲۵						۱	۱	۱	سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون ایران و اتاق اصناف ایران

ردیف	موضوع حکم	ماده	کدآسیب								ملاحظات	مجری	
			۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱			
۲۷	تدوین آیین نامه اجرایی سامانه جامع اطلاعات سرمایه گذاری کشور	تبصره ۳ ماده ۲۵									۱	هیئت وزیران	به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی
۲۸	الزام به شناسایی و درج فهرست فرصتها، بسته‌ها و طرح (پروژه) های سرمایه گذاری، مجوزهای بدون نام، مشوقهای سرمایه گذاری و تسهیلات قابل ارائه به سرمایه گذاران در سامانه جامع اطلاعات سرمایه گذاری کشور	۲۶		۱		۱					۱	کلیه دستگاههای اجرایی	
۲۹	تدوین دستورالعمل اجرایی ماده ۲۶	۲۶							۱	۱		وزارت امور اقتصادی و دارایی	
۳۰	الزام به تهیه، تصویب و انتشار فهرست بسته‌های سرمایه گذاری بدون نام در بخشهای مختلف اقتصادی در سامانه جامع	۲۷		۱		۱					۱	دستگاههای اجرایی و استانداری ها	با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون ایران و اتاق اصناف ایران
۳۱	تدوین دستورالعمل ارزیابی دستگاههای اجرایی و مسؤولان آنها بر اساس تعداد بسته‌های سرمایه گذاری بدون نام صادرشده	تبصره ۳ ماده ۲۷				۱					۱	شورا	
۳۲	مجوز صدور ضمانت نامه های دولتی برای سرمایه گذاری در داخل و خارج ایران	بند الف و ب ماده ۲۸			۱							وزارت امور اقتصادی و دارایی	
۳۳	مجوز صدور ضمانت نامه های شرکی برای سرمایه گذاری	بند پ ماده ۲۸		۱	۱							شرکتهای دولتی	
۳۴	تدوین آیین نامه اجرائی تسهیل و اعطای اقامت به اتباع خارجی متقاضی سرمایه گذاری در ایران	بند الف ماده ۲۹				۱					۱	وزارت امور اقتصادی و دارایی	با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارتخانه های اطلاعات، امور خارجه، کشور، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
۳۵	اجازه تأمین مالی طرحهای دارای محصول صادراتی از طریق انتشار اوراق بهادار ارزی	بند ب ماده ۲۹					۱					دولت	با پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب شورا
۳۶	مجوز صدور کارت بانکی ریالی مدت‌دار و قابل تمدید برای گردشگران، سرمایه گذاران، بازرگانان و اشخاص خارجی که به کشور وارد می شوند متناسب با ارزش تحویلی	بند پ ماده ۲۹									۱	بانک مرکزی	با همکاری صرافی ها

ردیف	موضوع حکم	ماده	کد تأسیب								ملاحظات	مجری	
			۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱			
۳۷	تدوین آیین نامه اجرائی افتتاح حساب و ورود اسکناس ارز واردات کالاها و خدمات و یا فروش ارز به سایر اشخاص، شعب بانکی و یا صرافی‌های مجاز و همچنین ایجاد سازوکار تهاجر برای سرمایه گذاران خارجی	بند ت ماده ۲۹				۱					۱	وزارت امور اقتصادی و دارایی	با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور خارجه
۳۸	تدوین آیین نامه اجرائی مربوط به تأمین مالی خارجی (فاینانس) و سرمایه گذاری خارجی از طریق رمزیول‌ها	بند ث ماده ۲۹				۱					۱	وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت صنعت، معدن و تجارت و بانک مرکزی	تصویب هیئت وزیران
۳۹	امکان استفاده از سپرده های ارزی به عنوان وثیقه تسهیلات اعطائی جهت تأمین سرمایه ثابت و در گردش واحدهای تولیدی	بند ج ماده ۲۹			۱						۱	مؤسسات اعتباری	
۴۰	تدوین دستورالعمل صدور مجوز تأسیس کارگزاری (آژانس) های جذب سرمایه گذاری برای اشخاص حقوقی	۳۰			۱		۱				۱	سازمان سرمایه گذاری و کمکهای فنی و اقتصادی ایران	
۴۱	تخصیص ۱۰ درصدی حداقل ۵۰ درصد (۷۱۰) از سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای دستگاههای اجرائی دارای طرحهای مشارکتی تولیدی و زیربنایی	تبصره بند الف ماده ۳۱										سازمان برنامه و بودجه	
۴۲	تأمین سهم مشارکت دولت در طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از طریق مولد سازی اموال منقول و غیرمنقول دستگاههای اجرائی و تغییر کاربری اراضی	بند ب ماده ۳۱				۱					۱	دستگاههای اجرائی	
۴۳	مشارکت وزارت نفت در تأمین مالی اجرا یا احداث طرحهایی که موجب صرفه جویی در مصرف سوخت یا انرژی می‌شود	۳۲				۱					۱	وزارت نفت	با پیشنهاد دستگاههای اجرائی و تصویب شورای اقتصاد
۴۴	مجوز به وزارت نفت برای سرمایه گذاری مشترک با بخش غیردولتی در پالایشگاهها و پتروپالایشگاهها از محل منابع داخلی این شرکتها، تأمین مالی خارجی (فاینانس) و یا تحویل نفت خام صادراتی به قیمت روز صادراتی به پیمانکاران جهت تولید مواد پایه پتروشیمی و سوخت در چهارچوب بودجه سنواتی	۳۳									۱	وزارت نفت	

ردیف	موضوع حکم	ماده	کد تسبیب								ملاحظات
			۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	
۴۵	واگذاری روزانه تا یک میلیون بشکه نفت خام به پیمانکاران داخلی و خارجی که به تأمین مواد اولیه و یا اجرای طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه ای دارای ردیف اعتباری می پردازند	۳۴		۱							وزارت نفت
۴۶	تدوین آیین نامه شیوه مالی، حقوقی و فنی و اهلیت شرکتهای متقاضی تهاتر و انتخاب طرحهای مشمول ماده ۳۴	تبصره ۲ ماده ۳۴		۱							سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و نفت و بانک مرکزی
۴۷	تدوین شیوه نامه اجرائی صدور تضمین نامه های مبتنی بر تهاتر نفت برای تأمین یازده درصد (۱۵٪) پیش پرداخت سهم دولت و همچنین تضمین بازپرداخت اصل و سود منابع مالی تأمین شده از سوی بانکهای کارگزار خارجی و بانکها و مؤسسات مالی و توسعه ای بین المللی	تبصره ۳ ماده ۳۴		۱							سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت نفت
۴۸	مجوز انعقاد قرارداد و مشارکت با بخشهای غیردولتی (اعم از خصوصی، تعاونی و عمومی) به دستگاههای اجرائی در راستای تأمین مالی طرحهای تولیدی، زیربنایی و تملک دارایی سرمایه ای	۳۵							۱		کلیه دستگاههای اجرائی
۴۹	تدوین آیین نامه اجرائی انعقاد قرارداد و توزیع سود موضوع ماده ۳۵	بند الف ماده ۳۵							۱		شورا تصویب هیئت وزیران
۵۰	اجازه به دستگاههای دولتی برای مولدسازی وتهاتر اموال با شهرداری ها و سایر بخشهای غیردولتی و هزینه در طرحها و تادیه بدهی ها	بند الف ماده ۳۶					۱	۱		۱	کلیه دستگاههای اجرائی
۵۱	تدوین آیین نامه موضوع بند الف ماده ۳۶	بند الف ماده ۳۶							۱		شورا تصویب هیئت وزیران
۵۲	اجازه به شهرداری ها برای تسویه مطالبات و بدهی های قطعی شده با دستگاههای اجرائی، سازمان تأمین اجتماعی و مؤسسات اعتباری با مبادله اراضی و املاک و انواع عوارض قانونی قابل وصول خود در چهارچوب آیین نامه	بند ب ماده ۳۶					۱	۱		۱	شهرداری ها
۵۳	تدوین آیین نامه موضوع بند ب ماده ۳۶	بند ب ماده ۳۶							۱		شورا تصویب هیئت وزیران
۵۴	مجوز صدور سند مالکیت به نام دستگاه اجرائی یا سرمایه گذار در صورتی که اجرای طرحهای تملک دارایی سرمایه ای با سرمایه گذاری دارای مجوز اشخاص و همچنین اجرای بسته های سرمایه گذاری بدون نام منتج به ایجاد یا استحصال دارایی غیرمنتقول نظیر زمین گردد	۳۷								۱	سازمان ثبت اسناد

ردیف	موضوع حکم	ماده	کد تأسیب									ملاحظات	مجری
			۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱			
۵۵	توقف عملیات اجرایی طرحهای تولیدی و زیربنایی صرفاً با حکم قطعی محاکم قضائی امکان پذیر می باشد	۳۸		۱		۱							قوه قضائیه
۵۶	اجازه تأمین مالی طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای به روش اوراق بهادارسازی اموال و دارایی های واجد شرایط دستگاههای اجرایی	۳۹			۱	۱							دستگاههای اجرایی
۵۷	تدوین آیین نامه موضوع ماده ۳۹	۳۹								۱			شورا تصویب هیئت وزیران
۵۸	اجازه به دستگاههای اجرایی به اجرای مشارکتی طرحهای انتفاعی یا طرحهای تولیدی و زیربنایی با بخشهای غیردولتی از طریق آورده های نقدی و غیرنقدی خود در قالب انواع قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی	۴۰			۱		۱						دستگاههای اجرایی
۵۹	تدوین آیین نامه موضوع ماده ۴۰	تصویر ۲ ماده ۴۰								۱			شورا تصویب هیئت وزیران
۶۰	اجازه به دولت برای واگذاری حق بهره برداری از معادن و میادین نفت و گاز بابت بازپرداخت بدهی و ایفای تعهدات قطعی خود به بانکها، صندوق توسعه ملی، صندوقهای بازنشستگی، سازمان تأمین اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح و همچنین بابت مشارکت با آنها یا بخش غیردولتی در اجرای طرحهای اولویت دار	۴۲			۱	۱							دولت
۶۱	اجازه واگذاری مصالح ساختمانی از رودخانه ها و بهره برداری از جنگلها برای مقابله با سیل و حفاظت از محیط زیست با تدوین دستورالعمل	۴۳			۱		۱						وزارت نیرو- وزارت جهاد سازندگی- استانداری ها
۶۲	حمایت از تأمین مالی اشخاص حقیقی و حقوقی در طرحهای سرمایه گذاری تولیدی و زیربنایی حوزه انرژی توسط وزارت نیرو	۴۴							۱				وزارت نیرو
۶۳	امکان ثبت ایفای تعهدات طرفین قرارداد تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی با رجوع به شعب بانکهای عامل یا به صورت غیرحضوری از طریق نرم افزار های اینترنت بانک و احراز هویت الکترونیکی	۴۵			۱	۱	۱						بانکها نرخ کارمزد توسط شورا تعیین می شود
۶۴	تصویب و ابلاغ دستورالعملها و آیین نامه های موضوع قانون ظرف ۳ ماه	۴۶				۱					۱	۱	شورا و هیئت وزیران

منبع: یافته های مطالعه

بررسی نتایج آسیب‌شناسی حاصل از جدول فوق نشان می‌دهد که:

❑ در مجموع در ۶۴ حکم تکلیفی مندرج در ۴۶ ماده قانون تامین مالی تولید و زیرساختها، تعداد ۱۳۷ آسیب اجرایی در دسته‌بندی هشت‌گانه فوق به چشم می‌خورند که نیاز به اتخاذ تدبیرهای لازم برای مقابله با آنها وجود دارد.

❑ احکامی که اجرای آنها نیاز به هماهنگی و انسجام بین مجموعه حاکمیت دارد، احکامی که امکان اجرای آنها در زمان تعیین شده وجود ندارد و احکامی که فاقد متولی مشخص برای اجرا هستند به ترتیب بیشترین فراوانی آسیب را برای اجرایی شدن قانون دارند.

❑ احکامی که اجرای آنها فاقد اثربخشی کافی هستند و احکامی که مغایر یا در تعارض با سایر مواد قانونی یا اسناد بالادستی هستند نیز به ترتیب با کمترین آسیب در اجرایی شدن قانون ارزیابی شده‌اند. این بدان معناست که احکام قانون در صورت اجرا اثربخش خواهند بود و برای اجرا نیز کمترین تعارض را با اسناد بالادستی و سایر قوانین مرتبط دارند.

❑ یکی از چالش‌های مهم در اجرایی نمودن این قانون تدوین بیش از ۲۵ آیین‌نامه و دستورالعمل است که باید در مدت ۳ ماه پس از ابلاغ قانون تهیه و تصویب شوند. فرآیندهای پیچیده و زمان‌بر اداری مانع دستیابی به این هدف می‌شوند.

❑ اتکای زیاد به موضوع هماهنگی بین دستگاهی و به دنبال آن ایجاد سازوکارهای مؤثر به منظور نظارت، پایش و ارزیابی اقدامات انجام شده می‌تواند مانعی برای اجرایی شدن قانون تلقی شود. عدم همکاری و هماهنگی بین بخش‌های مختلف دولتی و خصوصی می‌تواند به ناکارآمدی در اجرای اهداف قانون منجر شود.

❑ موفقیت اجرای این قانون تا حد زیادی به دسترسی به اطلاعات دقیق و به‌روز درباره موضوعات مختلف مصرح در قانون از جمله اطلاعات در پایگاه‌های اطلاعاتی اعتباری، وثایق و ضمانت‌ها، فرصت‌های سرمایه‌گذاری و .. دارد.

❑ عدم تاکید مناسب بر اهمیت کسب و کارهای کوچک و متوسط که ممکن است ارائه تسهیلات و مشوق‌ها را بیشتر به سمت پروژه‌های بزرگ سوق دهد.

❑ توجه کافی به آموزش و توانمندسازی فعالان اقتصادی و نیروی انسانی متخصص دست‌اندرکار اجرای قانون نشده است و عدم وجود مشاوره‌های تخصصی در زمینه‌های مالی و فنی ممکن است به ناکارآمدی در اجرای قانون منجر شود.

❑ برخی احکام بدون ارزیابی‌های مالی و بررسی‌های اقتصادی دقیق تصویب شده‌اند و اجرای آنها نیاز به بودجه زیادی دارند که ممکن است در شرایط فعلی قابل اجرا نباشند.

- ❖ عدم وجود فناوری‌های لازم و خاص نظام تأمین مالی که در حال حاضر در دسترس نیستند مانع از اجرای برخی احکام است.
- ❖ عدم مشارکت نمایندگان بخش خصوصی و تعاونی در برخی نهادهای تصمیم‌گیری از جمله شورای ملی تأمین مالی، مانع از حمایت عمومی و اجتماعی از تصمیمات هستند و به همین دلیل ممکن است اجرا نشوند.
- ❖ وجود احکامی که برای اجرای آن‌ها نیاز به همکاری‌ها، تعاملات و حمایت‌های بین‌المللی وجود دارد که به نظر نمی‌رسد با وجود ادامه تحریم‌ها و تنش‌های موجود در کوتاه‌مدت قابل اجرا باشند.

راهکارهای جایگزین

- بررسی‌ها نشان می‌دهد که برای فائق آمدن بر آسیب‌های شناخته شده موجود، باید به راه‌حل‌های زیر توجه نمود:
- ❖ استقرار نظام حکمرانی مشارکتی: اصلاح نظام حکمرانی و ایجاد باور جدی و عزم راسخ در مسئولان کشور و دست‌اندرکاران اجرای طرح در دستگاه‌های اجرایی برای اصلاح و تغییر از طریق پیاده‌سازی احکام قانون به وجود آید. همچنین فعالان اقتصادی در بخش‌های خصوصی و تعاونی نیز باید با ایجاد اطمینان از نتایج اجرای قانون با مسئولان همراهی و مشارکت نمایند.
- ❖ ایجاد ثبات اقتصادی: وجود ریسک‌های سیاسی و اقتصادی ممکن است مانع از موفقیت اجرای قانون شود. اگر شرایط کلان اقتصادی کشور مساعد باشد و نرخ تورم، نرخ ارز و نرخ سود بانکی در ثبات باشد، فرایند تأمین مالی، چه با وجود قوانینی مانند قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها و چه بدون آن، آسان‌تر خواهد بود. اما اگر شرایط کلان اقتصادی نامساعد باشد و بی‌ثباتی در نرخ‌ها وجود داشته باشد، حتی اگر بهترین قوانین هم وجود داشته باشد، تأمین مالی دشوار خواهد بود.
- ❖ توجه به شفافیت و کارآمدی: فرایند اجرای قانون از جمله نحوه اعطای تسهیلات و استفاده از منابع برای تأمین مالی باید شفاف باشد تا از فساد و رانت‌خواری جلوگیری شود. فرآیندهای اجرایی باید به گونه‌ای طراحی شوند که ساده، سریع و کارآمد باشند تا فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران را دلسرد نکنند.
- ❖ توجه به نوآوری: از نوآوری‌ها و ایده‌های جدید در زمینه اجرای هرچه بهتر قانون استقبال شود. با تجارب سایر کشورها در این زمینه آشنا شده و از آنها الگوبرداری شود.

آموزش و توانمندسازی: برگزاری دوره‌های آموزشی برای مجریان و ذینفعان با هدف آشنایی با قانون، مزایا و نحوه اجرای آن. باید اطلاع‌رسانی گسترده‌ای در مورد این قانون و نحوه اجرای آن به سرمایه‌گذاران، شرکت‌ها و سایر ذینفعان انجام شود.

تأمین منابع مالی: تخصیص بودجه و منابع مالی کافی برای اجرای احکام و مواد قانون و پروژه‌های مرتبط.

تولید آمار و اطلاعات باکیفیت: اجرای مطلوب این قانون مستلزم تولید آمار و اطلاعات و داده‌های باکیفیت از وضعیت بنگاه‌های اقتصادی، میزان تسهیلات دریافتی، میزان پیشرفت طرح‌ها و پروژه‌ها و ... خواهد بود.

ایجاد پایگاه داده جامع از اطلاعات اقتصادی: یک پایگاه داده جامع و به‌روز از اطلاعات اقتصادی کشور، شامل اطلاعات مربوط به شرکت‌ها، پروژه‌ها، بازارها و ... به منظور تصمیم‌گیری بهتر و شفافیت بیشتر ایجاد شود.

تدوین آیین‌نامه‌های جامع: آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها باید شفاف، جامع و کارآمد، به موقع و به گونه‌ای طراحی و تهیه شوند که انحراف از مسیر قانون و تخلفات را به حداقل برسانند.

ایجاد زیرساخت‌های لازم: سازمان‌های متولی باید زیرساخت‌های لازم برای اجرای این قانون را در بازارهای مالی و سرمایه ایجاد کنند. این زیرساخت‌ها شامل سیستم‌های اطلاعاتی و سامانه‌های الکترونیکی برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها به منظور پایش و ارزیابی اجرای قانون، نیروی انسانی متخصص، فناوری‌های نوین و فرآیندهای کارآمد است. ایجاد پلتفرم‌ها (سکوها) دیجیتال: توسعه پلتفرم‌های دیجیتال برای تسهیل ارتباطات و تبادل اطلاعات بین ذینفعان. ایجاد شبکه‌های همکاری بین تولیدکنندگان، سرمایه‌گذاران و نهادهای دولتی برای تبادل اطلاعات و تجربیات.

تقویت همکاری بین‌بخشی: ایجاد هماهنگی و همکاری بین نهادهای مختلف دولتی و خصوصی در تهیه و تدوین آیین‌نامه‌ها و امکانات مورد نیاز برای اجرای مؤثر قانون. ترویج فرهنگ مشارکت و همکاری بین بخش‌های مختلف جامعه برای افزایش تعامل و هم‌افزایی

ایجاد برنامه‌های پایش و ارزیابی: طراحی و اجرای برنامه‌های پایش و ارزیابی برای بررسی خروجی‌های مورد انتظار اجرای قانون. به‌طور مستمر گزارش‌هایی از عملکرد این قانون و اثرات آن بر بازارهای مالی و سرمایه منتشر شود.

توسعه همکاری‌های بین‌المللی: ایجاد همکاری‌های بین‌المللی برای تبادل تجربیات

و بهترین شیوه‌ها در زمینه تأمین مالی و زیرساخت‌ها. همکاری با سازمان‌های بین‌المللی برای تأمین منابع و دانش فنی.

❏ توسعه مشاوره‌های تخصصی: فراهم کردن مشاوره‌های تخصصی برای ذینفعان و مجریان به منظور تسهیل در اجرای قانون. حمایت از تحقیقات علمی و پژوهشی در زمینه تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها به منظور بهبود فرآیندها.

❏ جلب حمایت عمومی و اجتماعی و توسعه فرهنگ قانون‌مداری: جلب حمایت عمومی و اجتماعی از طریق اطلاع‌رسانی و تبیین مزایای اجرای قانون و ترویج فرهنگ قانون‌مداری و احترام به قوانین در جامعه به منظور افزایش همکاری و مشارکت.

❏ توسعه ابزارهای مالی نوین: معرفی و توسعه ابزارهای مالی نوینی مانند اوراق مشارکت، اوراق صکوک، اوراق رهنی و ... با هدف جذب سرمایه‌های خرد و کلان به سمت بخش تولید.

❏ تسهیل ورود شرکت‌های کوچک و متوسط به بازار سرمایه: ایجاد مسیرهای ساده‌تر و کم‌هزینه‌تر برای ورود شرکت‌های کوچک و متوسط به بازار سرمایه، به منظور افزایش دسترسی آنها به منابع مالی.

❏ اصلاح نظام مالیاتی: اصلاح نظام مالیاتی به منظور کاهش فشار مالی بر بخش تولید و تشویق سرمایه‌گذاری.

ج- توصیه سیاستی

هرچند که توجه به اجرایی‌نمودن همگی راه‌حل‌های ارائه‌شده فوق اهمیت دارد ولیکن پیشنهاد می‌شود تا به دلیل نقش عوامل زیر در تسریع عملیاتی‌شدن قانون، اجرای این توصیه‌ها در دستورکار قرار گیرد:

❏ با برگزاری جلسات هم‌اندیشی، نشست‌ها و رویدادهای علمی و فرهنگی و اطلاع‌رسانی از طریق رسانه‌های جمعی و شبکه‌های اجتماعی نسبت به تبیین ابعاد و ویژگی‌های قانون و نحوه برخورداری از مزایای قانونی آن برای فعالان اقتصادی و ذینفعان حوزه کسب و کار شفاف‌سازی شود.

❏ مقدمات اجرایی قانون از قبیل آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی در یک دوره زمانی قابل قبول تا پایان سال ۱۴۰۳ تهیه و تدوین و ابلاغ شوند.

❏ تخصیص بودجه مورد نیاز برای تهیه زیرساخت‌های لازم در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات، آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی و پایش و ارزیابی برنامه‌ها در اولویت قرار گیرد.

❏ موانع تبادل داده‌ها در دستگاه‌های اجرایی مربوط برای ایجاد شبکه‌های مالی یکپارچه اعتباری، تضمینی و ... برطرف شوند.

❏ جلسات شورای ملی تامین مالی به صورت منظم (حداقل یکبار در ماه) برگزار و هماهنگی لازم بین دستگاه‌های اجرایی مربوط برای پیاده‌سازی احکام قانون ایجاد و اجرای مصوبات پیگیری شود.

❏ با ایجاد کمیته‌های تخصصی در زیرمجموعه شورای ملی تامین مالی، فرایندهای کاری و احکام اجرایی قانون مورد پایش قرار گیرد و موانع اجرایی برطرف و راهکارهای اصلاحی ارائه شود.

❏ در مورد آن دسته از احکامی که متولی مشخص برای اجرا ندارند (نتایج جدول ۲)، دستگاه‌های متولی و همکار تعیین و انجام وظایف محوله در دوره‌های زمانی سه ماهه پیگیری و گزارش شود.

❏ با توجه به محدودیت‌های طرف عرضه تامین مالی در کشور، با شناسایی و اولویت‌بندی پروژه‌های مؤثر و حیاتی برای رشد اقتصادی و توسعه زیرساخت‌ها، طرح‌های اولویت‌دار که پاسخگوی نیازهای واقعی جامعه باشند با مشارکت عمومی و نظرات ذینفعان برای تأمین مالی معرفی شوند.

❏ از توسعه و بومی‌سازی فناوری‌های مالی مانند فین‌تک و بلاکچین برای بهبود کارایی سیستم مالی حمایت شود.

❏ اتاق‌های فکر مشترک بین دولت و بخش خصوصی برای بررسی چالش‌ها و ارائه راهکارهای نوآورانه، انجمن‌های تخصصی در حوزه‌های مختلف اقتصادی برای تقویت گفتگو و تبادل نظر بین فعالان اقتصادی و افزایش مشارکت بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌های کلان اقتصادی و ایجاد سازوکارهای مناسب برای شنیدن نظرات آنها تشکیل شود.

❏ بازارهای مالی محلی برای تسهیل تامین مالی کسب‌وکارهای کوچک و متوسط و توسعه همکاری‌های مالی با کشورهای همسایه و منطقه‌ای برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی ایجاد شود.

ج- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها با نگاهی انتقادی به قوانین موجود و رویکرد حل مسأله در قالب یک طرح به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است. از نگاه طراحان این قانون، سازوکارهایی که در این قانون تدارک دیده شده در صورت اجرایی شدن کامل و به موقع آنها، می‌تواند وضعیت بفرنج فعالان اقتصادی و طرح‌های متعدد زیربنایی در کشور برای تأمین مالی را تا حدود زیادی سرو سامان دهد. این قانون با ارائه سازوکارهای نوین و ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های مختلف، پتانسیل بالایی برای بهبود محیط کسب و کار و توسعه زیرساخت‌ها دارد. با این حال، اجرای موفق این قانون مستلزم توجه به چند نکته کلیدی است. اول، اولویت‌بندی نیازهای اجرایی و اتخاذ رویکردی هدفمند در اجرای قانون ضروری است. دوم، تقویت نقش بخش خصوصی و ایجاد بسترهای مناسب برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خصوصی امری حیاتی است. سوم، ایجاد یک سیستم نظارتی کارآمد برای ارزیابی مستمر عملکرد قانون و اصلاحات مورد نیاز بسیار مهم است. همچنین، باید به انعطاف‌پذیری قانون در مواجهه با تغییرات آینده و توجه به نقش فناوری‌های نوین در تأمین مالی تاکید کرد. در نهایت، باید به چالش‌های پیش رو مانند مقاومت برخی دستگاه‌ها، کمبود منابع و نبود فرهنگ همکاری بین‌بخشی توجه کرده و برای رفع آن‌ها راهکارهای مناسب ارائه داد. با توجه به اهمیت این قانون در توسعه اقتصادی کشور، ضروری است که همه ذینفعان از جمله دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی برای اجرای موفق آن همکاری کنند. در این مطالعه، ضمن بررسی نقاط قوت قانون، برخی اشکالات اجرایی در محتوا و فرایندهای عملیاتی مندرج در آن نیز با دیدگاه آسیب‌شناسانه، شناسایی و مورد بررسی قرار گرفت. از آنجاکه پیش‌نیازهای زیادی برای اجرای دقیق این قانون در آن پیش‌بینی شده و ساختار اداری کشور نیز کارایی لازم برای تأمین یکباره و به‌موقع تمامی این الزامات اجرایی را ندارد (شاهد این مطلب گذشت بیش از ۶ ماه از ابلاغ قانون و پایان یافتن فرصت سه‌ماهه پس از ابلاغ برای تهیه و تصویب بیش از ۲۵ آیین‌نامه اجرایی آن است)، ضرورت دارد تا با اولویت‌بندی نیازهای اجرایی طرح همانگونه که در بخش راه‌حل‌ها و توصیه‌های سیاستی به آن اشاره شد، اقداماتی اساسی برای اجرایی شدن قانون انجام داد. بدیهی است برخی اشکالات احتمالی در فرایند اجرای طرح ناشی از ماهیت قانون و نحوه تهیه و تنظیم و تدوین آن خواهد بود که به نظر می‌رسد باید در فرصت مناسب نسبت به اصلاح آنها اقدام نمود ولیکن عمده ضمانت اجرایی این قانون به موضوع ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌ها و سازمان‌های مرتبط با تأمین مالی در کشور از یکسو و از سوی دیگر به ایجاد بسترهای قانونی و فناوری لازم برای تبادل داده‌های اثرگذار بین دستگاه‌های اجرایی یادشده، بستگی دارد.

منابع:

- قانون تامین مالی تولید و زیرساختها، ۱۴۰۲/۴/۲۲، مجلس شورای اسلامی
- قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور
- قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی
- قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی
- قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی
- سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۳۹۸/۷/۶
- قانون تدوین و تنقیح قوانین کشور مصوب ۱۳۸۹/۴/۸ مجلس شورای اسلامی
- تأملی در الزامات اجرای قانون با تأکید بر قوانین برنامه توسعه، احمد مرکز مالگیری، فصلنامه مجلس و راهبرد، پاییز ۱۴۰۲
- اظهار نظر کارشناسی درباره طرح تأمین مالی و جهش تولید، مرکز پژوهش‌های مجلس، مهر ۱۴۰۰
- زیر و بم قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت، گزارش جلسه یازدهم کمیسیون بازار پول و سرمایه اتاق بازرگانی تهران، خرداد ۱۴۰۳
- گفت‌وگو با ایسنا درباره قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها، فرهاد سحرخیز رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری و تأمین مالی اتاق بازرگانی خراسان رضوی، بهار ۱۴۰۳
- گفت‌وگو با شبکه خبر اقتصادی و دارایی (شادا) درباره قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها، جعفر قادری نماینده شیراز در مجلس شورای اسلامی، بهار ۱۴۰۳
- گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دولت درباره قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها، ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۳
- گفت‌وگو با ایسنا درباره قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها، حمید رضاپور کارشناس بازار سرمایه، بهار ۱۴۰۳
- انقلاب در تأمین مالی تولید با توسعه الگوهای سرمایه‌گذاری در طرح‌های تولیدی و زیربنایی، گزارش شادا، بهار ۱۴۰۳
- برنامه گفتگوی صف اول (صدا و سیما) با موضوع قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها در مرحله اجرا، سید علی روحانی معاون سیاست‌گذاری اقتصادی وزیر امور اقتصادی و دارایی، بهار ۱۴۰۳
- گفت‌وگو با شادا درباره قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها، سید امیرسیاح، مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار، بهار ۱۴۰۳
- گفت‌وگو با شادا درباره قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها، مصطفی حبیب‌الله، کارشناس اقتصادی و عضو مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، بهار ۱۴۰۳
- انقلاب در تأمین مالی تولید با نهادسازی در تأمین مالی تولید، گزارش شادا، بهار ۱۴۰۳
- گفت‌وگو با شادا درباره قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها، مجید کریمی ریزی، مدیرکل دفتر بازارهای مالی و مطالعات بازارهای مالی و بازرگانی وزارت امور اقتصادی و دارایی، بهار ۱۴۰۳
- مهمترین علل قابل اجرا نبودن قوانین در نظام حقوقی ایران، محمدامین ابریشمی راد، نادر اسدی اوجاق، فصل‌نامه دانش حقوق عمومی / سال یازدهم، بهار ۱۴۰۱

مۇسسەسە عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی

